

De Postcodeloterij-miljoenenmachine achter de stikstofblokkade: Hoe de schaduwdemocratie een uitweg probeert te barricaderen

Posted on 17 oktober 2026 by Feike Reitsma

Terwijl de kersverse Landbouw Alliantie deze week een constructief alternatief presenteerde om Nederland uit het stikstofslot te trekken, draait de juridische machine van Mobilisation for the Environment (MOB) op volle toeren. Uit recente onthullingen van het agrarische vakblad 'Staf' blijkt hoe deze industriële schaal van procederen werkelijk wordt gefinancierd. Via een geraffineerde stichtingsconstructie pompen de Postcode Loterij, de VriendenLoterij en zelfs de Stichting Democratie en Media tonnen in de proceskas van de gebroeders Vollenbroek. Het doel van dit netwerk is om elke politieke en maatschappelijke koerswijziging te blokkeren.

Het was een zeldzaam moment van brede agrarische consensus. Op dinsdag 13 oktober 2026 presenteerde de Landbouw Alliantie – waarin onder meer Agractie, de

Nederlandse Melkveehouders Vakbond (NMV) en de Dutch Dairymen Board (DDB) zich hebben verenigd – een kant-en-klaar alternatief stikstofplan in Nieuwspoort te Den Haag. Met een nuchtere, feitelijke insteek lieten de boeren zien dat er wel degelijk een uitgang bestaat uit de stikstoffuik die het land al jaren verlamt.

Maar nog voordat de inkt van het rapport droog was, werd het plan door het ministerie politiek afgeserveerd. Dat is geen toeval. De politieke ruimte om te kiezen voor een werkbaar alternatief wordt in de kiem gesmoord door de constante dreiging van een industriële juridische machine.

Asymmetrische oorlogvoering

Die machine luistert naar de naam Mobilisation for the Environment (MOB), aangevoerd door Johan Vollenbroek. MOB heeft op dit moment procedures en intrekkingsverzoeken lopen tegen ruim 130 individuele gezinsbedrijven in het buitengebied. De gemiddelde burger leeft in de veronderstelling dat dit een modern epos is van David tegen Goliath; een activist die op zolderkamers met behulp van achteraf toegekende dwangsommen de staat dwingt tot natuurbehoud.

In werkelijkheid is het een asymmetrische oorlogsvoering die louter kan draaien op een constante financiële infrastructuur. Het voeren van 130 gelijktijdige, slepende procedures tegen boeren vereist gigantische financiering vooraf. Griffierechten, milieutechnische rapporten en de uurlonen van gespecialiseerde advocaten moeten immers direct worden afgetikt, jaren voordat een rechter eventueel een symbolische, forfaitaire onkostenvergoeding toewijst.

Het missende puzzelstuk van deze voorfinanciering is onlangs blootgelegd door onderzoeksjournaliste Geesje Rotgers in het vakblad *Staf*. Omdat de Nationale Postcode Loterij en de VriendenLoterij (beide onderdeel van de Postcode Lottery Group / Novamedia) zich publicitair niet direct kunnen branden aan het gericht aanvechten van agrarische vergunningen, is er een gelaagde filter gecreëerd.

Het geldspoor via de 'broer-constructie'

De loterijen, die wettelijk verplicht zijn een deel van hun omzet aan goede doelen te schenken, sluizen miljoenen door naar Stichting DOEN. Deze stichting fungeert als het ideologische distributievehikel en ondersteunt op haar beurt weer de

initiatieven van Frans Vollenbroek – de broer van Johan.

In mei 2023 richtte Frans Vollenbroek de Stichting Advocaat van de Aarde op. Waar Johan Vollenbroek met MOB in de jaarverslagen de exacte herkomst van donaties onvermeld laat, is Advocaat van de Aarde transparanter. Uit haar financiële verslagen blijkt dat de stichting fungeert als een effectief financieel loket: ze zamelt geld in bij grote filantropische fondsen en sluist dit vervolgens door naar MOB.

In 2025 [besteedde Advocaat van de Aarde](#) €371.709 aan projecten, waarvan bijna €260.000 rechtstreeks naar de posten 'Waterkwaliteit Waddenzee' en 'Bestending' van MOB vloeide. Daarnaast werd ruim €66.000 uitgegeven aan een speciaal intake-team dat de juridische procedures voor de milieugroep voorbereidt.

Opmerkelijke financiers

Naast Stichting DOEN duiken er meer opmerkelijke financiers op in dit netwerk rond de gebroeders Vollenbroek:

- **Stichting Allemansrecht:** Deze stichting is één-op-één gekoppeld aan *OSR Juridische Opleidingen*, marktleider in het trainen van jaarlijks meer dan 4.500 juristen en advocaten. De winst en dividenden van dit opleidingsinstituut vloeien naar Stichting Allemansrecht, die het geld vervolgens inzet om *Advocaat van de Aarde* te laten professionaliseren en de procedures tegen boeren te spekken.
- **Quote 500-filantropen:** [Grote particuliere vermogens](#) dragen bij via de *Fred Foundation* (van miljonair Fred Matser) en de *Limelight Foundation* (van Adyen-medeoprichter John Caspers)

De dubbelrol van de Stichting Democratie en Media

De onthullingen gaan echter nog een stap verder en raken het hart van de Nederlandse journalistiek. Uit de jaarverslagen blijkt dat ook Stichting Democratie en Media (SDM) de proceskas van de Vollenbroeks spekt met een donatie van €50.000

Hier wringt de democratische schoen op constitutionele wijze. SDM is namelijk een belangrijke minderheidsaandeelhouder van DPG Media. Via een speciaal

prioriteitsaandeel bewaakt SDM de onafhankelijkheid en de ideologische identiteit van grote kranten als *de Volkskrant*, *Trouw* en het *Algemeen Dagblad*. Het levert een opmerkelijke dubbelrol op: de kranten die dagelijks opiniërend schrijven over de 'onvermijdelijkheid' van het stikstofsloot, worden gecontroleerd door een stichting die de activistische slotenmaker financiert.

Het alternatief van de Landbouw Alliantie

Het bestaan van deze kapitaalkrachtige infrastructuur verklaart waarom constructieve politieke uitwegen stelselmatig worden geblokkeerd. Dat is spijtig, want het deze week gepresenteerde rapport van de Landbouw Alliantie, getiteld [De oplossing voor het Nederlandse stikstofbeleid](#), biedt een juridisch en wetenschappelijk onderbouwde uitgang die naadloos aansluit bij de Europese regelgeving.

Het plan van de boerenorganisaties rust op twee concrete pijlers om de vergunningverlening direct vlot te trekken:

1. **Invoering van een reële drempelwaarde:** De alliantie pleit voor een stikstofdrempelwaarde van *21 mol per hectare per jaar* bij vergunningsaanvragen. Hierbij baseren zij zich rechtstreeks op het Duitse model.
2. **Significantiestroken:** Als alternatief stelt de alliantie 'significantiestroken' voor van *250 meter* direct rondom stikstofgevoelige habitats. Alleen bedrijven die binnen deze zone uitbreiden of de drempelwaarde overschrijden, hebben een uitgebreide natuurvergunning nodig.

Waarom is dit Europees houdbaar? De Europese Habitatrichtlijn eist dat lidstaten verslechtering van beschermde natuur voorkomen, [maar schrijft géén specifieke rekenmodellen of extreme ondergrenzen](#) voor. Nederland hanteert momenteel een uiterst rigide rekenkundige ondergrens van 0,005 mol — een waarde die niet eens feitelijk meetbaar is, maar louter virtueel bestaat in de computerprogramma's van het RIVM.

Duitsland bewijst dat de Europese Commissie akkoord gaat met een drempel van 21 mol, mits de feitelijke staat van de natuur lokaal goed wordt gemonitord. De Landbouw Alliantie wil de theoretische modelberekeningen dan ook vervangen door *feitelijke natuurdoelanalyses en ecologische waarnemingen in de gebieden zelf*. Er

wordt niet bespaard op natuurbeheer, maar er wordt gericht ingegrepen waar dat aantoonbaar nodig is.

Lobbycratie in optima forma

Dit dossier is de ultieme casestudy van de Nederlandse lobbycratie, een thema dat in *Wynia's Week* [al eerder is blootgelegd](#) rondom het asiëldossier. Het patroon is identiek: niet-gekozen netwerken van ngo's, private stichtingen en loterijgiganten creëren buiten het parlement om een politieke 'tegenmacht' via de rechtszaal.

Zodra de sector met een constructieve en Europees legitieme uitweg komt, staat de door de Postcodeloterij mede gefinancierde juridische armada klaar om de uitgang te barricaderen. Een alternatief stikstofbeleid is zeker mogelijk, maar dan zal de politiek eerst de financiële infrastructuur van deze schaduwdemocratie onder ogen moeten zien.

Wynia's Week brengt broodnodige, onafhankelijke berichtgeving: drie keer per week, **156 keer per jaar**, met artikelen en columns, video's en podcasts. Onze donateurs maken dat mogelijk. [Doet u \(weer\) mee?](#) Hartelijk dank!